

**Het eeuwgetyde van den Amsteldamschen schouwburg,
volbouwd in den jaare 1637, en voor de eerstemaal geopend
den derden van Louwmaand, 1638 : zinnespel.**

<https://hdl.handle.net/1874/371995>

Van Alphen 912

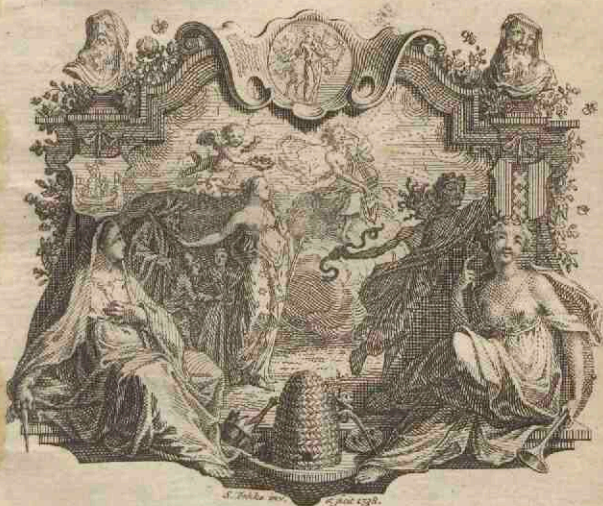
922²

H E T

EEUWGETYDE
VAN DEN
AMSTELDAMSCHEN
SCHOUBURG,

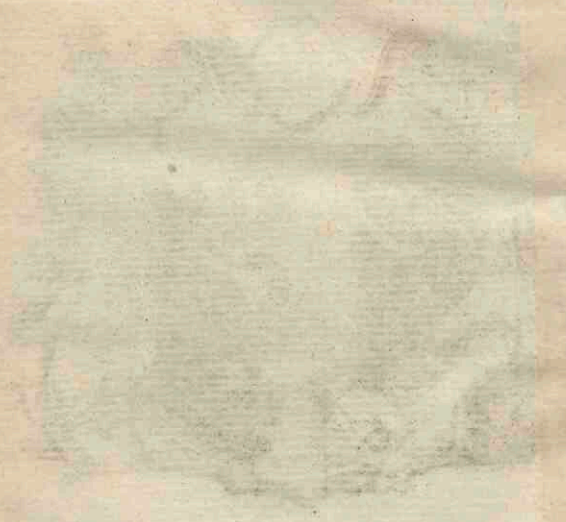
(Volbouwd in den Jaare 1637, en voor de eerstemaal
geopend den derden van Louwmaand, 1638.)

Z I N N E S P E L.

Te AMSTELDAM;
By IZAAK DUIM, Boekverkooper, bezuiden het
Stadhuis, 1738. Met Privilegio.

THE
STATIONER
AND
PRINTER
JOHN R. G.
No. 100
N. 3rd St.
PHILADELPHIA

THE AMERICAN
BOOK CONCERN, PHILADELPHIA
No. 100 N. 3rd St.

C O P Y E

V A N D E

P R I V I L E G I E .

DE Staten van Holland en Westvrieland doen te weten: also, Ons te kennen is gegeven by de tegenwoordige Regenten van het Wees- en- Oude Mannenhuys der Stad Amsterdam, en in die qualiteyten te samen Eygenars, mitsgaders Regenten van den Schouwborg aldaar, dat zy Supplianten eenige Jaaren hadden gejoüiffeert van 't Oötrof of Privilegie by hen van Ons op den 23. May 1714. geobtineert, waar by Wy aan hun Supplianten goedgunstelyk hadden geacordeert, en geötrofyeert, om, geduurende den tyd van vyftien doen eerst agter een volgende Jaaren, de Werken, die ten dienste van het Toneel reets waren gedrukt, en van tyd tot tyd nog verder in het licht gebragt, en ten Toneele gevoert zouden mogen werden, alleen te mogen drukken, doen drukken, uytgeeven ende verkoopen, en bevonden dat de Jaaren, by 't voorsz. Oötrof of Privilegie genoemt, op den 22. May 1729. stonden te expireeren; ende dewyle zy Supplianten ten meesten dienste van den Schouwborg, waar van hunne respectieve Godshuizen onder andere mede moeten worden gefustenteert, de voorengemelte Werken, zoo van Treurspellen, Blyspellen, Klugten, als anders, die reets gedrukt, en ten Toneele gevoert zyn, of in toekomende gedrukt, en ten Toneele gevoert zouden mogen werden, geerne alleen, gelyk voorheen, zouden blyven drukken, uytgeeven en verkopen, ten eynde dezelve Werken door het nadrukken van andere haar Luyfter, soo in taal, als in spelkonst, niet mogten komen te verliesen, en dewylen sulx haar Supplianten na de expiratie van 't bovengemelte Oötrof, niet gepermitteert was, zoo keerden zy Supplianten haartot Ons, onderdaniglyk verzoekende, dat Wy aan hun Supplianten in kwaliteyten voorsz. geliefden te verleenen, prolongatie van het voorsz. Oötrof of Privilegie, om de voorsz. Werken, zoo van Treurspellen, Blyspellen, Klugten, als anders, reets gemaakt, en ten Toneele gevoert, of als nog in het licht te brengen, en ten Toneele te voeren, den tyd van vyftieneerstkomende, en agter een volgende Jaaren, alleen te mogen drukken, en Verkopen, of te doen drukken, en verkopen, met verbod aan alle andere op seckere hooge Peene by Ons daar tegens te Statueeren, SOO IS 't, dat Wy, de Saake, ende 't voorsz. verzoek overgemerkt hebbende, ende geneegen weezende ter bede van de Supplianten uyt Onze regte wetenschap, Souveraine Magt ende Authorityt, de selve Supplianten geconsenteert, geac-

oordeert, en geotroyeert hebben, confenteeren, accordeeren, en
oetroyeeren haar-by deezen, dat Zy gedurende den tyd van Vyf-
tien eerst Agtereenvolgende Jaaren, de Werken, die ten dienften
van het Toneel reets waren gedrukt, en van tyd tot tyd nog ver-
der in het licht gebragt, en ten Toneele gevoert zouden mogen wer-
den, in dier voegen, als zulk by de Supplianten is verzogt, en hier
vooren uytgedrukt staat, binnen den voorsz. Onzen Landen alleen
zullen mogen Drucken, doen Drucken, uytgeven ende verkopen,
verbieddende daaromme allen ende eenen ygelyken dezelve Werken,
in 't geheel, ofte ten deele te Drucken, naar te Drukken, te doen
Naardrukken, te Verhandelen, of te Verkopen, ofte elders Naarge-
drukt binnen den selven Onzen Landen te brengen, uyt te geven,
ofte Verhandelen en Verkopen, op Verbeurte van alle de nage-
drukte, ingebragte, verhandelde ofte verkogte Exemplaren, ende
een boete van drieduysend guldens daar en boven te verbeuren, te
Applicceeren een derde part voor den Officier, die de Calange doen
zal, een derdepart voor den Armen derplaatzen daar het Calus voor
vallen zal, ende het refterende derdepart voor de Supplianten, en-
de dit t'elkens zoo meenigmaal, als dezelve zullen werden agter-
haalt, alles in dien verftande, dat Wy de Supplianten met dezen on-
zen Oetroye alleen willende gratificeeren tot verhoedinge van hunne
fchade door het Nadrukken van de voorsz. Werken, daar door in
geenigen deele verftaan, den innehouden van dien te autorifeeren,
ofte te Advouëren, ende veel min dezelve onder onze protexie, en-
de befcherminge, enig meerder Credit, aanzien ofte reputatie te
geeven, nemaar de Supplianten in cas daar inne iets onbehoorlyks
zoude influëren, alle het zelve tot hare Laften zullen gehouden
weezen te verantwoorden, tot dien eynde wel Expreflyk begeerende,
dat by aldien zy dezen Onzen Oetroye voordezelve Werken zullen wil-
len ftellen, daar vangeene geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie
zullen mogen maken, nemaar gehouden wezen, het zelve Oetroy in 't
geheel, en zondereenige omiffie daar voor te drukken, of te doen druc-
ken, ende dat zy gehouden zullen zyn, een Exemplaar vande voorsz.
werken, op Groot Papier, gebonden en welgeconditioneert te brengen
in de Bibliothek van onze Univerfiteyt te Leyden, binnen den tyd van
zes weeken, na dat zy Supplianten de zelve Werken zullen hebben
nyt te geeven, op een boete van zes hondert guldens, na expiratie
der voorsz. zes Weeken, by de Supplianten te verbeurenten behoefte
van de Nederduytsche Armen van de plaats alwaar de Supplianten won-
nen; en voorts op peene van niet 'er daad verfteeken te zyn van het
effekt van dezen Oetroye. Dat ook de Supplianten fchoon by het
ingaan van dit Oetroy een Exemplaar geleverd hebbende aan de
voorsz. Onse Bibliothek, by zoo verre zy gedurende den tyd van dit
Oetroy defelve Werken zouden willen herdrukken met eenige ver-
meerderingen of anders, hoe genaamt, of ook in een ander for-
maat, gehouden zullen zyn wederom een ander Exemplaar van de
gemelde Werken Geconditioneert als vooren, te brengen in de voorsz.
Bibliothek, binnen defelve tyd, en op de boete en penaltieyt, als
vooren. Ende ten eynde de Supplianten dezen Onzen Confente, ende
Oetroye mogen genieten, als naar behooren, Laften wy allen ende
eenen

eenen ygelyken, dien het aangaan mag, dat zy de Supplianten van den inhouden van dezen doen, Laten, ende gedogen, Rustelijk, vredelijk, ende volkomentlijk genieten ende gebruyken, cesferende alle belet ter contrarie. Gegeven in den Hage, onder onzen Groten zegel hier aan doen hangen op den zeventwintigsten Mey, in 's Jaar onzes Heere ende Zaligmakers duysend zevenhondert agtentwintig.

J. G. V. Boetzelaar.

Onder stond, ter Ordonnantie van de Staten, was getekent

WILLEM BUYS,

Lager stond,

Aan de Supplianten zyn, nevens dit Oſtroy, ter hand gestelt by Extra& Authenticq, haar Ed. Gr. Mog. Resolutien van den 28. Juny, 1715, en 30. April, 1728, ten einde om zig daar na te reguleeren,

De REGENTEN van het WEES- en OUDE MANNENHUIS hebben in hunne voorz. qualiteit, het Recht der bovenstaande Privilegie, alleen voor den tegenwoordigen druk, van HET EEUWGETYDE VAN DEN AMSTELDAMSCHEN SCHOUWBURG; Zinnespel, vergund aan IZAAK DUIM.

In Amsteldam, den 24sten December, 1737.

B E R I C H T.

Het verloop eener Eeuwte , sedert de stichting van den Amsteldamschen Schouwburg , heeft ons aangespoort , om , tot eere en voordeel van den zelven , iets ten Tooneele te voeren , waar door het gebruik en misbruik van dat Oeffenschool der Dichtkunde in den dag gesteld , den Onkundigen de oogen geöpend , en den Laster de mond gestopt moogen werden. Wy hebben in den opschik der Zinnebeeldige Personaadjn het voorschrift gevolgt van Cezar Ripa , om te minder berisping (die licht nog overvloedig zal zyn ,) onderworpen te wezen ; en , in 't geene daar niet gevonden word , ons eigen oordeel gevolgt. Wyders hebben we , om het oog , zo wel als het oor , te behaagen , ons werk gesierd met buitengemeene Tooneelen , waar onder een geheel nieuw ; als mede met Zang , Dans , en Konstwerken. Wy hoopen dat de Aanschouwers daarin genoegen , en de Godshuizen behoorlyk voordeel zullen vinden.

JAN DE MARRE.

A P O L.

A P O L L O,

AAN DE

WEL-EDELE GROOT-ACHT-
BAARE HEEREN,

DE HEEREN

BURGERMEESTEREN

EN

REGEERDERS

DER STAD AMSTELDAM,

TOEN HAAR EDELE GROOT-ACHT-
BAARHEDEN DEN SCHOUW-
BURG, OP ZYN EEUWGETY,
METHUNBYZYN VEREERDEN.

K L I N K D I C H T.

Groot-achtbre Vaderen, die, aan het Scheepryk Y;
Deez' groote Waereld-Stad zo loffelyk regeeren,
Myn Schouwburg juicht van vreugd, en zal altoos waar-
deeren

Die eer, van u te zien op dit zyn Eeuwgety.

Hy toont, op 't Treur-toneel, hoe snoode Tieranny
Gevloekt, geftraft word, en dat Deugd moet trium-
pheeren:

Hoe Staats-verwiffeling kan 't opperste onder keeren;
En hoe de Vryheid word beschermt voor Dwinglandy.

Hy geesfelt boertende des Waerelds ziels-gebreeken,
Doet zien wat ongeval in 's menschen driften steeken;
Als zy die te onbedacht opvolgen, los van aard.

Mag hem uw gunst, tot heil van Oude en Weez', bestraalen;
Burgerheeren! zal hy weelig ademhaalen,
En toonen 't nutte met 't vermaak'lyke gepaard.

J. VOORDAAG;

DANK-

DANKZEGGINGE

VAN DEN

SCHOUWBURG,

VOOR DE TEGENWOORDIGHEID
VAN HAAR WELEDELE GROOT-
ACHTBARE HEEREN,

DE HEEREN

BURGERMEESTEREN

EN

REGEERDERS

DER STAD AMSTELDAM,

OP ZYN EEUWGETY.

Beschermers van het Vaderland,
Die, als ervaarne Palinuuren,
De hulk van Staat trouw helpen stuuren;
En veiligen voor klip en strand,
Gedoo, kon myn bedryf u 't oor en oog behaagen;
Dat ik, met eerbied, mag myn dankbaarheid opdraagen.

Op

Op de eer, my heden aangedaan,
Zal ik steeds fier en moedig brallen;
Zo lang als binnen Gysbrechts wallen,
Uw naamen in 't Gedenkboek staan,
Als Voedsterheeren, die's Lands Vryheid dier bewaaren,
En altoos zorgen voor haar Haardsteên en Altaaren.

Leef, leef, gezegend hier op aard:
Lang moette ons op uw vleuglen draagen:
Tot dat gy, afgeleefd van dagen,
Vol eer en lof ter starren vaart:
Daar gy een baak zult zyn voor Zoonen en voor Neeven,
Om in 't Regeeren u manmoedig naar te streeven.

J. VOORDAAG.

S P R E.

S P R E K E N D E
P E R S O N A A D J E N.

- A**POLLO. } Gekleed op de gewoone wyze.
MINERVE, of de Wysheid. }
MELPOMENE, in een zwart Fluweel Kleed; een goude
 Sluijer hangt van haar hoofd, langs den rug, tot aan
 de voeten: zy heeft een Pook, en een Kroon in de
 linker hand.
- T**HALIA, in een zwierig Kleed van verscheidene kleuren:
 zy heeft een Schalmel, en Momäänzicht in de hand.
- M**OMUS, in een blaauw Kleed, met Tongen en twee Ex-
 ters versierd. Dog in schyn van BESTRAFFING,
 is hy in 't rood, met Boeken beschilderd: hy heeft een
 Roedje, en een Tong, daar een Oog op is, in de
 hand.
- M**ERKUR, gekleed op de gewoone wyze.
- S**CHOUWBURG, een Man, in een Romeinsch Kleed, met
 een Pook, Kroon, Scepter, Mom-aangezicht en Wac-
 reldkloot versierd, en een Spiegel in de hand.
- D**EUOD, in 't wit gekleed: zy heeft een Zon op de borst,
 en een Spies in de hand.
- T**OEZICHT, in een purper Kleed, waar op afgebeeld is
 een Roer van een Schip, een Hoofd van Janus, een
 Zeef, en verscheidene Oogen: zy heeft in de hand een
 Passer en Lineaal.
- P**oëzy, in een hemelsblaauw Kleed, met zilvere Starren
 versierd: zy heeft een Lauwerkrans op 't hoofd.
- I**RI, op een Regenboog.
- E**ERSTE HEMELRAAD.
- T**WEEEDRACHT, in een zwart Kleed met Vuurvlammen,
 Vuurslaagen en Pookten voorzien: zy heeft een zwart
 Toorts in de hand.
- N**YD, in een roest-kleurd Kleed met Slangen; met een Prui-
 k met Slangen op 't hoofd, en een menschen Hart in de
 hand.
- B**EDROG, in een blaauw Kleed met Muizevallen, en Vis-
 hoe-

hoeken : *hy heeft twee Aangezichten. Dog in schyn van GEDIENSTIGHEID, is hy in een rood Kleed, met een geketenden Leeuw en Tyger, en een Os gesierd.*

ONWETENDHEID, *in een zwart Kleed, met twee Vleermuizen, en Distels geborduurd : zy heeft een Krans van Slaapbollen op het hoofd, en een Doek voor de oogen.*

LASTER, *in een zwart Kleed met Vishoeken, Vuurvlammen, en gespleten Tongen, 't onderste bovengekeerd : hy heeft een Rostkam in de hand. Dog in schyn van OORDEEL, is hy in een wit Kleed, met een open Boek, een Viool, Waterpas, Muzykboek, en eenige Ooren gesierd.*

Z W Y G E N D E

P E R S O N A A D 7 E N.

DRIE HEMELRAADEN.

LEERZAAMHEID, *een Meisje, in 't wit gekleed, met een Spiegel op de borst.*

EENVOUWDIGHEID, *een Meisje, mede in witte kleeding, waar op een Veldhoen, en een Duif geschildert is.*

DE LEEUW, *een Man, in 't donker groen; met een Slang, die zich in de staart byt, in de hand.*

DE FAAM, *gekleed op de gewoone wyze.*

Z I N G E N D E

P E R S O N A A D 7 E N.

CALLIOPE, *in 't rood, met een gulde Cirkel om 't hoofd.*

URANIA, *in 't blaauw, met een Hulsel van Starren om 't hoofd, en een Rol Papier in de hand.*

TERPSICHORE, *in 't wit, met een bosch Pluimen op 't hoofd, en een Muzykboek in de hand.*

ERATO, *in 't rood, met een Fakkelt in de eene, en een Muzykboek in de andere hand.*

EUTERPE, *in 't wit, met Bloemen: zy heeft een Fluit in de eene, en een Rol Papier in de andere hand.*

CLIO,

- CLYO**, in het wit, met een Trompet in de eene, en een Boek in de andere hand.
- POLHYMNIA**, in 't wit, met een Rol Papier in de hand.
- YVER**, een Man, in een priesterlyk Kleed; met een Byëkorf op de borst, en een Fakkelt in de hand.
- EER**, een Man, in een lang purper Kleed, met een Palmkrans gekroond: hy heeft een Spies in de hand, en een Schild aan den arm, waarop het Beeld van de Deugd is geschilderd.
- OEFFENING**, een Man, in een groen Kleed, waarop een Kloot in een Driehoek, een Zandlooper, eenige Pennen en Boeken gehecht zyn: hy heeft een Haan en een Boek in de hand, en een Vuurvlam op het hoofd.
- MAATIGHEID**, een Vrouw, deftig gekleed, hebbende een Toom in de hand, en een Schild aan den arm, waarop twee Korfjes geschilderd zyn; rondom is het Byfchrift „Deugd is het Werkkrug.
- DE LENTE**, een jeugdig Man, en een jonge Vrouw, in 't wit, met Bloemen.
- DE ZOMER**, een Man en een Vrouw, in 't rood, met Korenären, en een Sikkelt in de hand.
- DE HERFST**, een Man, en een Vrouw, in 't blaauw, met Druiven en Wyngaardranken verferd, en een Drinkfchaal en Druiventros in de handen.
- DE WINTER**, een oud Man en Vrouw, in 't zwart.
- DE MORGENSTOND**, in 't rood, met een Sluijer van veelelerleije kleuren op 't hoofd, op 't welk een Star gezien word. Zy heeft een Fakkelt in de hand.
- BYSTAND**, een gewapend Man, in 't gevolg van Toezicht.
- HET JAAR**, een Man, met Vleugels op den rug; gekleed in een veelverwig Gewaad, waarop Bloemen, Korenären, Druiven, en Sneeuwviokken. Hy heeft een Slang, die zich in de staart byt, in de rechter, en een Spyker in de linker hand.

D A N S S E N D E
P E R S O N A A D J E N.

VERMAAK, een Jongeling, in een groen Kleed, met Muzyk-Instrumenten, en twee Duiven verfierd: hy heeft een Bloemkrans op 't hoofd; een Keeten, waar aan een Menschen Tong hangt, om den bals; en een Maatflok in de hand.

BELANG, een Man in een wit Kleed, bebbende een Beurs op zyn borst, en een Hengelroede in de hand.

GOEDE UITKOMST, een Man, in een prachtig blaauw Kleed: in de rechterhand heeft hy een Drinkfchaal, en een Krans van Korenäiren op het hoofd.

HET VUUR, een Man, in een rood Kleed; hebbende een Vuurvlam op het hoofd, en den Bliksem in de hand.

DE AARDE, in een zwart Kleed, met Bloemen, Koorenäiren, en een Boom gefierd, met een Muurkroon op het hoofd.

DE LUCHT, een Vrouw, in een wit Kleed, met Vogels.

HET WATER, een Vrouw, in 't wit gekleed, met Zeebaaren, en een Riem in de hand.

VRIENDSCHAP, een Vrouw, in 't wit, met twee in één-geflagen handen op de borst; de Rok is beschilderd met een dorre Boom, om welke een Wyngaard gestrengeld is: op den zoom der zelve staat geborduurd „ In Dood en Leven. Zy heeft een Mirtenkrans op 't hoofd.

DE SCHILDERKUNST, een Vrouw, in een veelverwig Kleed: zy heeft een Pallet en Penfeelen in de hand: het hoofdhaar hangt met lange Tuiten nederwaarts.

VIER UUREN VANDEN DAG, door vier Kinderen verbeeld.

TWEE WEESJONGENS.

TWEE WEESMEISJES.

EEN OUD MAN.

EEN OUDE VROUW.

H E T
EEUWGETYDE
VAN DEN
AMSTELDAMSCHEN
SCHOUWBURG;
Z I N N E S P E L.

E E R S T E T O O N E E L ,

Verbeeldende de Hel.

NYD, TWEEDRACHT, BEDROG, LASTER,
ONWEETENDHEID.

NYD, *tegen Tweedracht.*

Myn Zuster, die de Deugd bestormt,
En 't menschedom van zyn' aart misvormt;
Staat ons des Schouwburgs heil te aan-
schouwen?

Zal hy de zegetekens bouwen?
Zal hy, die thans eene eeuw, door kunst
Veröverde der Volken gunst,
Hen speeland noopt tot goede zeden,
Van u noch langer zyn geleden?
Ik kwyn, en barst van spyt en wrok,
Daar hy, kwanswys den ouden Stok
En Wees ten voordeel, zyn vermogen
Heeft tot die grootheid opgetogen,

A

Dat

Dat hy gantsch Neêrland tot zich trekt;
 Ons werk als schadelyk ontdekt;
 En, moedig op zyn Kunst-lauwrieren,
 Durft vragen om zyn feest te vieren.
 Komt; vliegen wy; men stoor' dien dag.

TWEEDRACHT.

Waar toe dit vruchteloos geklag?
 Laat ons veel eer voorzichtig letten,
 Hoe hy is van dien roem te ontzetten;
 Hoe, en door wie dit dient bewerkt.

BEDROG.

Zo is 't. De Schouwburg is gesterkt
 Door Kunsten, die aan 't volk behagen.
 't Is hachlyk deze kans te wagen,
 Wyl wy verdacht zyn: nutter hand
 Waar nodig tot onz' onderstand.
 Laat zien...

LASTER.

Foci! staat Bedrog verlegen?

TWEEDRACHT.

Laat hem de zaak eerst overwegen.

ONWEETENDHEID.

Laat my...

BEDROG.

Zwyg. Gy zyt veel te dom.

Na eenig stilzwygen vervolgt Bedrog.

Wel aan; men speel dees' dag voor Mom.
 Zie in 't Gevolg van Deugd te raaken.

LASTER.

Een schoone raad!

TWEEDRACHT, *tegen Laster.*

Kunt gy dien wraaken?

Tegen Bedrog.

Gy zult haar door een valsch bericht...

BEDROG.

Gy vat het...

LAS

LASTER.

Weg. Men zal ons licht...

BEDROG, *tegen Laster.*

Indien gy naar myn les wilt hooren,
Ik zweer u, 'k zal deze Eeuwfeest flooren.

TWEEDRACHT.

't Is trefflyk! waar toe noch gewacht?
Ik zal u helpen met myn magt;
Wy zyn aan één belang verbonden.
Men vlieg' voort uit dees duistre gronden,
Zo veel aan myne vlyt verpligt.

Zy stampt met haar voet.

Gy, Hel! verdwyn uit ons gezicht.

*Het Tooneel verandert, onder donder- en bliksemflagen,
in een Boschaadje omtrent den berg Parnas.*

TWEEDRACHT.

Wel hoe! 't Geluk schynt ons te vleijen!
Wy staan omtrent Parnas...

Hier hoort men 't geluid van Speeltuig.

BEDROG.

De Reijen

Der Muzen... Maar wien zie ik daar?

Tegen Tweedracht.

Ga, eer u iemand werd gewaar.
Dit mogt het gantsche werk beletten,

TWEEDRACHT.

Wel aan; spreij listig uwe netten.

E E U W G E T Y D E
T W E E D E T O O N E E L .

L A S T E R , B E D R O G .

L A S T E R .
I k vloek die komt ... Maar hoe ! 't is vriend !
't Is Momus !

B E D R O G .
Licht dat by ons dient .

D E R D E T O O N E E L .

M O M U S , L A S T E R , B E D R O G .

Hoe ! M O M U S .

L A S T E R .
Welkom !

M O M U S .
Wel ! wie heeft zyn leven
Den Laster zien een welkomst geven ?
Maar hoe ! wat toeleg voert u hier ?
Bedrog , en Laster ! daar geen dier ,
Geen mensch is , en in 't dichtst der boomen !
Gy hebt een schoon verblyf genomen !
Of doet gy boete ?

B E D R O G .
Staak uw' spot .

L A S T E R .
Wat jaagt u hier , waanwyze Zot ?
Zoekt gy op boom en kruid te smaalen ?

M O M U S .
Zo haastig niet . Ik zal 't verhaalen .
Ik kom van Pindus , daar het all'
In roer is , om met vreugdgeschal ,

VAN DEN SCHOUWBURG.

Des Schouwburgs Eeuwfeest in te wyden.
Ik week, op dat gezicht, ter zyden,
En zag Thalië en Melpomeen,
Met Poëzyë, herwaarts treën.
Ik yl voor uit, om stil te ontdekken
Waar heen haar wandeling zal strekken,
En wat haar raad houd: ik zoek stof
Voor myn belang. Maar gy, wat of
U herwaarts dryft?

BEDROG.

'k Zal 't u doen hooren:

Wy zoeken deze vreugd te stooren;
En in 't Gevolg der Deugd te treën.

MOMUS, *lagchende.*

Wat dwaas begrip! wat spoorloosheën!
Wie zou dit van Bedrog verwachten!

BEDROG.

Uw laakzucht moog' dit vry verächtén.
Maar hoor. 't Kleed van Gediensfigheid
Heeft my weleer tot haar geleid:
'k Zal door verrassing haar bedriegen;
Haar oordeel zien in slaap te wiegen;
Zyn rok ontrooven; en met hem...

Hy wyft op Laster.

MOMUS.

Weg! weg! dus raakt gy in de klem:
Gy zult door hem geen vruchten plukken.

LASTER.

Wel, Wysneus! hoe zal 't dan gelukken?

MOMUS.

Hoor. Zo gy 't niet wilt zien verbrod,
Waar' u hoognoodig...

LASTER, *en* BEDROG.

Wat?

MOMUS.

Een slot.

BEDROG.

Een flot!

L A S T E R.

Hy schimpt , dat hoofd der Guiten !

Waar toe?

M O M U S.

Om u den mond te sluiten ,

Of gy verydelt deze zaak.

L A S T E R.

ô Schuim der Boeven!

B E D R O G.

Zwygt: men staak?

Dit tydverspillen; laat ons hooren,
Of gy dees feest wilt helpen stooren?

M O M U S.

Indien... Zagt! 'k zie de Poëzy,
Met haar Gevolg. Nu, repje vry,
Vermom u; wil geen tyd vermallen.

B E D R O G.

Gy zult met ons...?

M O M U S.!

Ja; naar 't zal vallen.

Hy verschuilt zich.

VIERDE TOONEEL.

MELPOMENE', THALIA, Poëzy, en
SCHILDRKUNST, MOMUS, *ter zyde.*W y zyn hier ver genoeg 't gewoel des Bergs ontgaan
*Tegen Poëzy.*Indien gy ooit een bede aan ons poogt toe te staan,
Zo wil ons in 't verzoek des Schouwburgs vergenoegen:
Wil met uw Zuster u by uwen Vader voegen.
Uw hemelsche afkomst wint ons lichtelyk de gunst ,

Da

Dat Febus, 't myner liefde, als Vader van de kunst,
Een vreugd zal toestaan, die, wyl we alle kwaad verbannen,
Alleen ten doel heeft om de geesten uit te spannen.

POËZY.

Wy volgen uw verzoek: myn Vader zal dit licht
Begunstigen, indien de Schouwburg in zyn' plicht...?
Wat 's dit? wie nadert ons?

MELPOMENE'.

't Is Momus.

VYFDE TOONEEL.

MOMUS, MELPOMENE', THALIA, POËZY,
SCHILDERKUNST.

MOMUS. **W**ilt niet vreezen.

't Is vriend: ik zoek by 't volk te wezen;
Te deelen in de aanstaande vreugd.

MELPOMENE'.

Hoe! gy? die stout op Goën en Menschen, Liefde en Deugd,
Ja alles smaalt? ô Neen! ik zal dien toeleg weeren:
Of zoekt gy, Albedil! gy Schimper! ons te ontëeren?

MOMUS.

Hoe nu? uw eer lyd geen gevaar,
ô Fyne Zuster! neen voorwaar,
Gy hebt reeds zorg daar voor gedragen.

THALIA.

Wel, Onbeschaamde! komt gy hier om ons te plagen?

MOMUS.

Noch schooner! Zwyg, gy Lichtekooy!
Ei zie, wat opschik! wat getooy!
Zy wil door darterheid bekooren!

Tegen Poëzy.

Wat port u, haar verzoek te hooren?
Zou Febus, die het all' doorziet,

8 E E U W G E T Y D E

U toestaan dat een vreugd geschied',
Die al de waereld zal berispen?

Poëzy.

Wy steunen op 't gebruik. Wat port u haar te gispen?

MOMUS.

Gy vraagt dit noch! Haar onbescheid;
Haar Kluchten, zo vol dartelheid;
Haar Spellen, die het oor verveelen.
Zy voert my zelf op haar Toneelen.

MELPOMENE'.

Zwyg, zwyg, gy Onverlaat! vlieg fluks uit ons gezicht;
Geen mensch, dan gy, wierd ooit door 't Schouwtroneel
ontficht.

MOMUS.

Wel, selpe Tronie! zou ik vluchten?
Gantsch niet: beschermt gy noch haar Kluchten?
Gy, die den Schouwburg ook vermoeit,
Door Spellen, naar geen leeft geschoeid,
In weinig weeken opgeslagen;
Daar de aanvang Ach! is; 't einde, klagen;
Waar van, als 't noodlooze is gekapt,
De onnutte regels uitgeschrappt,
Pas zo veel overblyft van zaaken,
Om naauw één Bladzy' vol te maaken.

Tegen Poëzy.

Zyt gy onkundig, hoe ze u hoont,
Daar zy die Paddestoelen kroont
Met lauwren, die zy in 't verhoolen
Uw groote Dichters heeft ontfloolen?

MELPOMENE'.

Wel hoe! Vermetele! weet gy wel wat gy zegt?

MOMUS.

Ja: ben ik kwaalyk onderrecht,
ô Kwistgoed! dat ge uw Broeders bosschen,
Wel eer zo hoog en dik bewossen,
Dus hebt van blad en telg berooft,

Dat

Dat hy geen' Dichter, noch het hoofd
Des Schouwburgs, als hy 't Feest mogt vieren,
Met lauwerloof zal kunnen fieren!

Tegen Poëzy en Schilderkunst.

Gezusters, staak vry dezen togt,
Waar toe gy thans word aangezocht;
Indien gy niet door 't Hoofd der Goden...

Poëzy.

Wy weten onzen pligt. Wie heeft u hier ontboden?
Een ongevergte raat is haatlyk; leer dit vry.

Tegen Melpomén en Thalia.

Vertrouwt op ons; onttrekt uw oor dees spotterny.

ZESDE TOONEEL.

MOMUS, POËZY, SCHILDERKUNST.

J MOMUS, *tegen Melpomén.*
a, loop...

Tegen Poëzy.

Gy weet uw' pligt? 't Zal blyken,
ô Patrones van 't Rederyken!
Als gy, om uw bedryf, in 't kort
In 't Dolhuis opgesloten word.
Vertrouwt op ons! wel ja, uw Dichten,
Die Prullen, zullen veel verrichten
By 't Godendom! 'k Wed dat ge eerlang,
Gelyk Amphion, door uw' zang
Ook zelf de steenen zult beweegen;
Maar zo, om u de huid te veegen.

Hy gaat lagchend weg.

Z E V E N D E T O O N E E L.

P O Æ Z Y , S C H I L D E R K U N S T .

P O Æ Z Y .

o **G**roote Apollo! duld uw magt dit onbescheid?
 Toon dat gy onze zaak, ondanks den haat, bepleit;
 Verhoor ons; en, indien myn pooging is rechtvaardig,
 Voer, voer ons in uw Hof, en toon ons uwer waardig.

*Hier verandert het Tooneel, en verbeeld het Zonnehof,
 welks ingang door een Wolk gesloten is, waar uit de
 Morgenstond, 't Jaar, en vier Uuren van den dag;
 op het Tooneel treden: ter zyde staan de
 vier Getyden des Jaars.*

A C H T S T E T O O N E E L.

P O Æ Z Y , S C H I L D E R K U N S T , M O R G E N -
 S T O N D , H E T J A A R , V I E R U U R E N .

D P O Æ Z Y , *onder het veranderen van het Tooneel.*
 Dank zy u, Vader!

M O R G E N S T O N D , *en 't JAAR, treden voor
 op het Tooneel, en zingen dit Lied.*

Vrees niet, onterffelyk Geslacht!

Uw rampen zyn dit uur verdweenen:

De Laster, die uw vlyt verächt,

Zal haast zyn' wiffen val beweenen:

Gy zult, eer de Avond zich vertoont,

Uw kunft met luister zien be kroond.

C H O O R *van de vier Getyden.*

Hier op volgt een Dans van Uuren.

*Tegen het einde van den Dans, ryft de Wolk naar boven,
 waar achter Apollo en de Hooftstoffen gezien worden.*

N E .

NEGENDE TOONEEL.

POËZY, SCHILDERKUNST, MORGEN-
STOND, HET JAAR, VIER UUREN,
APOLLO, DE VIER HOOFDSTOFFEN.

G POËZY.

Goôn! hy toont ons zyn gezicht!

APOLLO, *uit het Zonnehof tredende.*

Myn waarde Dochters, nooit geweken van uw' pligt!
Zyt driemaal wellekome in 't hoog Paleis der Goden.

POËZY.

Geduchte Vader! zo uw hulp ooit waar' van nooden,
Is 't nu...

APOLLO.

Ryft beide; ik ben van alles reets bewuft:

Ik weet hoe Momus u en mynen berg onrust;
Ik weet uw' eisch, en zal, om u te vergenoegen,
My op dees' grooten dag, naar uwe bede voegen:
Maar wyl het Godendom niets onrechtvaardigs wil,
En 't nut des Schouwburgs tot dit uur is in geschil,
Zal hier de Hemelraad vergaaden, overwegen,
En letten op 't verzoek; de redenen, daar tegen...

TIENDE TOONEEL.

APOLLO, POËZY, SCHILDERKUNST, MOR-
GENSTOND, HET JAAR, VIER UUREN,
DE VIER HOOFDSTOFFEN; IRIS,
*daalende op een Regenboog, onder het geluid
van speeltuig.*

H APOLLO.
Hoe! wat wil Iris?

IRIS.

Heilzaam Licht,

Waar aan de waereld is verplicht!
 Hoor Junoos raad, van haar Bodinne.
 Verëer de Goôn met spel en zang.
 Dus treden zy in uw belang.
 Dat eerbied dus de harten winne!

*Zy ryft weder naar omhoog.*APOLLO, *tegen Poëzy.*

Wel aan; men volg' dien raad, die u tot heil gedy'!

Tegen de Morgenstond.

Myn Zuster, zing tot eer van 's Hemels heerschappy.!

MORGENSTOND, *en HET JAAR, zingen.*

Vader der Goden, door wiens vermogen
 Word bewogen
 Hemel en Aarde, en Zee, en Lucht;
 Gy bestiert van 's hemels bogen,
 Al 't geschapendom tot vrucht.

*Na den zang, danssen de Hoofdstoffen een Ballet.**Vervolg van den zang.*

Alles bestiert gy naar uw behagen,
 Gunst en Plagen;
 En ons vermogen, hoe groot en vry,
 't Schoon heelal moet steeds gewagen
 Van uw wyze heerschappy.

*Onder het zingen van het laatste Vaers, verschynt Mer-
 kuur met den Hemelraad, op het Tooneel; welke zich
 ter wederzyden van Apollo plaatst; de Uuren
 en Morgenstond vertrekken, na het einde
 van den zang.*

T W E E D E T O O N E E L.

APOLLO, VIER HEMELRAADEN, MER-
 KUUR, POËZY, SCHILDERKUNST.

GY, Raaden, die met ons, uit deze onmeetbre boogen,
 Voor 't heil der volken waakt met nimmerfluumrende
 oogen,

En, op Jupyns bevel, de hooge vierfchaar spant,
 't Is u bewuit, hoe in 't kunstvoedend Aemftelland,
 Ten nut der Poëzy, en Taale, en goede Zeden,
 Ten trooft der Armen, en ten fchimp der fpoorloosheden,
 Die 't menfchdom lokken tot een haatelyk gedrag,
 De Schouwburg voor eene eeuw, door my, zyne op-
 komft zag,

Hy, die welëer (toen Mars den Helikon verdrukte;
 Toen Welluft de cerkroon van myn Poëzy ontrukte;))
 't Verydlen van zyn' roem veel jaaren had betreurt,
 Heeft na dien tyd zyn kruin met luifter opgebeurt.

Hy, die zyne afkomft uit de gryze Alöudheid ftaafde,
 De Onwetenheid verdreef, den geeft des volks befchaafde,
 In alle ryken, ja in allerhande lucht

Zyn' naam en lof verbreidde op wieken van 't Gerucht;
 Smeekt, dat dees' dag, wien hy zyn opkomft is verfhuldigt,
 Met opentlyke vreugd op nieuw werde ingehuldigt.

't Alöud, en nut gebruik der waereldlingen, is
 In groote zaaken, tot een eeuwge heuchenis,

Haare opkomft, na eene eeuw, met vrolykheid te vieren:
 Ik zelf, ik heb dien dag met luifter willen fieren,
 Waar op ik 't menfchdom van een Monfter heb gered.

Dies, zo 't niet ftryden zal met onze hemelwet,
 Zo eifch ik, uit den naam des Schouwburgs, en 't Gezant-
 fchap,

Hier tegenwoordig, my zo na in bloedverwantschap,
 Dat

Dat deze dag, tot eer des Schouwburgs, en der Kunst;
Gevierd werde, en dees Raad dien toelicht' met zyn
gunst.

Gy, Goden, spreekt, indien dees bede u mogt mis-
hagen.

E E R S T E R A A D.

't Verzoek, ô Febus! aan ons allen voorgedragen.
Is billyk: maar wyl, door den Vader aller Goôn,

Aan Toezicht is geboôn,

Om op des Schouwburgs werk te letten,

Of hy iet tegen onze wetten,

Ten nadeel van de Deugd, verricht heeft in dien tyd;

Is 't noodig, eer dees dag door ons werde ingewyd,

Terwyl dees Raad de Deugd zyn hulpe heeft gezworen;

De Toezicht, op Parnas te hooren.

Wat antwoord aller Lichten Bron?

APOLLO, *tegen Merkuur.*

Ga, dagvaard Toezicht op den hoogen Helikon.

Tegen den Raad.

Uw zorg moet elk ten baak verstrekken;

Uw wysheid blinkt op 't heerlykft uit,

Men daale op Pindus top, en neem' geen raadsbesluit;

Voordat wy zyn gedrag ontdekken.

Dus leer' de Sterveling zyn' pligt:

Gy, Wolken! dryft uit ons gezicht.

*Het Tooneel verandert in een aangenaame plaats,
aan wiens einde de berg Parnas, en de
Zanggodinnen gezien worden.*

TWAALFDE TOONEEL.

APOLLO, VIER HEMELRAADEN, POËZY;
 SCHILDERKUNST, ZES ZANGGODIN-
 NEN, *op den Berg*; MELPOMENE',
 THALIA, CALLIOPE', en OEF-
 FENING, *voor den zelven.*

*Onder het veranderen van het Tooneel, heffen Melpomene
 en Oeffening dit volgende Gezang op.*

MELPOMENE', en OEFFENING.

Zyt wellekom, gy Hemelgoden,
 Die Pindus trooft en toevlucht zyt!

CHOR der andere GODINNEN.

Vlucht, vlucht, Nyd!

Twist, Stryd!

Wy zyn verblyd,

Hoe zeer 't u spyt'.

Juicht! juicht!

OEFFENING *zingt.*

Zorg en Onlust zyn gevloten.

MELPOMENE' *zingt.*

Wilt Febus danken,

Met vreugdeklanken!

Dat elk zich kwyt!

ZANG.

ZANG van alle de GODINNEN en van OEFFENING;
onder het geluid van Instrumenten.

Zyt wellekome, ô Hemelgoden,
 Die Pindus troost en toevlucht zyt!
 Vlucht, vlucht, Nyd!
 Twist! Stryd!
 Wy zyn verblyd,
 Hoe zeer 't u spyt!
 Juicht! juicht!
 Juicht! juicht, juicht! juicht,
 Met bly geluid,
 En bas en fluit!
 Juicht! juicht!

*Na den Zang komen Thalia en Caliope' voor op het
 Tooneel, en danffen met Poëzy en Schilderkunst
 een Ballet.*

*Omtrent het einde van den Dans, vliegt Merkuur
 over Parnas.*

DERTIENDE TOONEEL.

APOLLO, VIER HEMELRAADEN, POëZY,
 SCHILDERKUNST, ZES ZANGGODIN-
 NEN, *op den berg*; MELPOMENE',
 THALIA, CALLIOPE', en OEF-
 FENING, *voor den zelven.*

MERKUR, *na den Dans.*
 ô F ebus, die het all' door uw gezicht verheugt!
 'k Verschyne, op 't hoog verzoek van Deugd.
 Zy wenscht, zo dra 't u zal behagen,
 Haar klagten op den eisch des Schouwburgs voor te dragen.
 APOL.

APOLLO.

Men hoore beide, en weêr' voorzichtig allen hoon.

Tegen Melpomene.

Myn Zuster, streef terwyl het oor der Hemelgoôn.

Apollo zet zich neder op den Berg, gelyk ook de Raaden ter wederzyden van hem, op eenige struiken.

MELPOMENE' en OEFFENING, zingen.

Hoort ons, ô Goden! hoe wy u smeeken.

Wilt toch rechtvaardig

Ons van de booze lastering wreken!

Laat uw gestrengheid over ons blyken;

Zyn wy die waardig!

Of uw bescherming nooit van ons wyken!

VEERTIENDE TOONEEL:

Onder het zingen komt DEUGD, gevolgd van MAATIGHEID, EER, EENVOUWDIGHEID; LASTER, in het kleed van OORDEEL; en BEDROG, onder 't kleed van GEDIENSTIGHEID, van de eene zyde; SCHOUWBURG, gevolgd van YVER, LEERZAAMHEID en VERMAAK, van de andere zyde, op het Tooneel. APOLLO, VIER HEMELRAADEN, MELPOMENE', POËZY, SCHILDERKUNST, CALLIOPE', THALIA, OEFFENING.

APOLLO, na den Zang.

Tegen Schouwburg.

Ik weet uw' eisch.

Tegen Deugd.

Maar gy, wat dryft u voor de Goden?

B

DEUGD.

D E U G D.

Geduchte Raaden, die tot heden myn geboden;
 Als waren ze uw besluit, 't heelal hebt voorgesteld;
 Laat gy de Deugd geheel ten prooi aan 't aardfch geweld?
 Moet, of's Volks dwaaling haar geen stoffe gaf tot treuren,
 DeSchouwburg, tot haar smart, het hoofd ten hemel beuren?
 Is 't niet genoeg, dat door een booze drift, (die 't all'
 Van myn bestier vervreemt, die 't menschdom, tot zyn' val,
 Zelfs van de moeder met de melk heeft ingezogen,)
 De ziel van 't spoor der Deugd ter Ondeugd word getogen?
 Moet hy dat woedend vuur ontvonken? Ja, moet hy,
 Door 't haatelyk Vermaak dat doodelyk gety
 Doen bruiffen in 't gemoed? Moet hy op zyn Tooneelen;
 Die boosheid billyken? noch kweeken door zyn speelen?
 Zal ik, die 't aardfch gewoel, en de ydelheid beween,
 Beschouwen dat hy 't kwaad vereeuwigt, voorstaat ..?

A P O L L O.

Neen;

Maar wie beticht hem van zo groote spoorloosheden?

D E U G D, *op Laster wyzende.*

Myn Oordeel, lang bekend door onbesproke zeden:
 't Behaage u, ô Apol! ô Raad! dat hy u toon'
 Dat haatelyk wangedrag, dat u zelf strekt tot hoon.

A P O L L O.

Wat zegt de Hemelraad?

E E R S T E R A A D.

't Is billyk dat wy 't hooren:

L A S T E R, *in 't kleed van Oordeel.*

't Komt u, ô Schouwburg, thans niet onverwacht te
 vooren,

Dat wy uw stout verzoek betwiffen: neen; gy weet
 Hoe schaadlyk, hoe onnut ge uw' dierbren tyd besteed;
 En hoe 't ons voegt om 't werk der Ondeugd uit te roeijen.
 Hoe durft gy, daarde Deugd uw handel moet verfoeijen,
 Daar zy uw dwaasheid kent, verschynten voor deez' Raad?
 Is 't niet genoeg, dat gy gedooft word in den Staat?

't Schynt

't Schynt neen! gy moet uw werk met lauwrn zien bekroonen;

Gy moet, hoe fel 't ons drukk', haar op 't gevoeligst hoonen.

Wel, duld dan, dat de Deugd uw onderneeming weert. Is 't niet genoeg, dat gy uw dwaasheid ziet geëerd?

Dat gy de driften in het menschdom op durft wekken?

Moet gy der volken liefde aan 't Godendom onttrekken?

Wilt gy die deelen met de snoode Dartelheid,

Waar heeft de Deugd zich ooit by uw Vermaak geveit?

Die doodelyke vreugd, die, door haar ydelheden

En streelend schynschoon, 't volk ontäärt van goede zeden;

De ziel al lagchende in een' naaren afgrond rukt!

Spreek; heeft ooit schepfel vrucht van uw gedrag geplukt?

Ja heeft uw Yver wel ééne Ondeugd overwonnen?

Wat is uw Stoet? Een hoop Wellustige, onbezonnen,

En driftige yveraars voor beuzelwerk: en gy

Durft vragen dat men u noch gunne een Eeuwgety!

SCHOUWBURG.

Eentaal, zo scherp, een drift, niet voegende aan uw zeden,

Ontzenuwt al de kracht en waarheid van uw reden;

En parst my dat ik u weerspreeke in dezen Raad.

Waar blykt het, dat ik ooit den menschelyken staat

Verbaster van zyn' plicht? dat ik op myn Tooneelen

De driften, die de ziel beroeren, zoek te streelen,

Of poog te ontvonken tot een' haatelyken gloed?

Is 't, als ik levendig wil drukken in 't gemoed

Wat schande, en onheil hy in 't einde heeft te wachten,

Die snoode de Deugd versmaad, en de Ondeugd wil betrachten?

Als ik den Toorn, de Wraak, de Onkuisheid, bittren Haat,

Verraders van hun Land, Tyrannen van den Staat,

Een deerlyk einde geef, de Deugd doe overwinnen?

Ja is 't, wanneer ik hen, die 't wangedrag beminnen,

Bespotlyk stel ten toon? als ik een' Woekeraar,
 Een' Dronkaart, een' Jaloersche, een' Trotse, het gevaar
 Dier snoode drift ontdek? als ik, door 't nuttig schersfen,
 Aan Ouders, die hun krooft tot eenen echtknoop pers-

fen,
 Of dien betwisten, door een dwaazen eigenbaat,
 Den ramp voor oogen stel, die hen te wachten staat;
 En 't menschdom, door hun schaê, leer tot hunn' plichten
 keeren?

Hoe! kan u 't nut Vermaak, gepaard met Leering, deeren!
 Voegt nu de Deugd niet dan by traanen, by geklag?
 Dan schynt zelfs de Afgrond, met zyn eeuwig jammrend
 Ach,

Een beter woning dan dees Aardkloot in haar oogen;
 Dan is die vreugd, waar door de ziel steeds word bewogen,
 Als zy haar werking naar de Reden evenaart,
 Als zy door de Ydelheid op beter dingen staart,
 Een drift die 's Hemels straf in 't einde zal verwekken.
 Waar zocht ik ooit de liefde aan 't Godendom te onttrek-

ken?
 Is 't, als ik toon hoe 't volk hen eeuwig eeren moet;
 Hun gramschap stillen, eer hun felle donder woed'?
 Neen, hy, die klaagt en zucht, als eeuwig ongeduldig,
 Onttrekt veel eer de liefde, aan 't Hoofd der Goden schul-

dig,
 Berispt zyn wys bestier, vermoeit het hoog gewelf,
 En toont dus dat zyn liefde alleen is tot zich zelf.
 Gy noemt me een Ydelheid, die elk behoort te vlieden!
 Wel, vlied dan, ja ontvlucht de waereld, kan 't geschied-

den;
 Versmaad den wil der Goôn, die 't waereldrond gebiën,
 En dulden willen dat wy de Ydelheden zien:
 Maar hoe? niet dat wy die tot ons verderf bemerken;
 Maar door haar nietigheid ons eigen heil bewerken.
 Ben ik een Ydelheid, die niet ten nutte strekt?

Hoe! weet gy 't voordeel niet dat de Armoê van my trekt?
 Ik

Ik zwyg, hoe menig, die zichzelf en zyn gebreeken,
 Op myn Tooneel beschouwde, is van dat kwaad geweken.
 Ge ontkent dit; maar de roem, dat ik, door myne vlyt,
 Myn Moederspraak heb van de Bastardy bevryd,
 En tot het toppunt van volkomenheid verheven,
 Is voor myn naam eene eer die gy niet kunt weêrstreven.

Gy klaagt noch, dat myn Stoet het oog der Deugd ont-
 vlucht;

Maar zyn zy allen door die snoode blaam berucht?¹
 Weet ge of zy allen, die voor 't oog de Deugd beminnen,
 Wel deugdzaam zyn, en 't kwaad volstandig overwinnen?²
 Of onder 't zuchtend hart geen booswicht zich verbergt?³
 De Waereld, die tot nu, de wraak des Hemels tergt,
 Blyft, ondanks 't werk der Deugd, zo boos, gelyk te
 voeren,

Toen haar het Godendom verdelgde in hunnen tooren;
 En zoude ik zeggen, om dat zy * niet veel verricht,
 Dat zy onnut waare, of, geweeken van haar plicht?

L A S T E R.

Met welk een schoon vernis ge uw rede moogt bekleeden,
 Uw angel schuilt in 't loof van uw vermaaklykheden:
 Wie zyn uw hoorders? wie? Eene onberaden Jeugd;
 Geen deftig Man scheidt ooit door uw Tooneelen vreugd;
 't Strekt hem eene eervlek, zo ze aan zyn gezicht behagen.
 Ja deze Jeugd, die ons haar achting op moest dragen,
 Verleid gy door uw list, dat zy beroep en staat
 Verwaarlooft, en eerlang tot de Ondeugd overslaat,
 En oor, en oogen voor myn lessen wend ter zyden.
 Staat dit gedrag door Deugd, staat dit door mytelyden?

S C H O U W B U R G.

Uw kwaad begrip, dat steeds myn nut Vermaak bestryd,
 Toont dat gy heviger, dan oordeelkundig zyt.
 Beschouw u zelf: gy, die, hoe zeer gy 't poogt te ontveinzen,
 U zelf vermaaken wilt, na 't geeftverteerend peinzen,
 Der vrienden byzyn zoekt, en aan den hoogen disch

B 3

Uw

* Hy wyft op de Deugd.

Uw hart verlustigt: gy, gy weet hoe nut het is
 Den afgematten geest na arbeid uit te spannen:
 Vloek, vloek die Ydelheid; leer deze vreugd verbannen;
 Wanneer gy 't hoofd ontfronst op 't heerelyk Banket;
 Ja vloek een samenkomst daar elk zyn twiſtzucht wet;
 Meer dan myn Burgt, daar ook 's Lands Vaders zich ver-
 pozen,

Ontlaſten van hun zorg, ten nut der Ouderloozen.
 Bevlekt hen dit? Neen; 't ſtrekt hen na den dood ten lof,
 Die zich bevltygden in 't ſfichten van myn Hof.

ô Groote Zielen, die in Amſtels trotſe muuren
 Myn Kunſtſchool hebt gekweekt! uw naam zal eeuwig
 duuren.

Gy, Spiegel! Korenhart! gy, Koſter! Vondel! gy,
 ô Burgervaders van de Waereldſtad aan 't Y!
 En gy, ô Hoofd, wiens brein een waereld hield beſloten!
 Gy roemde, dat gy waart van myne Kunſtgenooten.

Zwyg, zwyg dan, van Ontaarde: een eereeloos gemoed
 Smet my zo min, als u een ſnoode huichlaar doet.
 Dat zich de Jeugd verloopt in buitensporigheden,
 Myn leering wraakt, die haar zelfs noopt tot braave
 zeden,

Ontteert my min, dan u 't mislukken van uw' raad.
 Spreek; geef ik immer ſtof tot eenige euveldaad?
 Ik wraak de onkuifſche taal; 'k poog niemands eer te ont-
 ſteelen;

Noch Staat, noch Tempel, is het voorwerp van myn
 Speelen;

Ja alle ontſfichting word van mynen Burgt geweert:
 Maar dat een boos gemoed myn woorden ſtout verkeert,
 Een dubblen zin verdraait tot ergerlyke zaaken;
 Die ſchande kan niet my, maar dien ontâarden, raaken:
 Hoe! is 't gebloemt, dat van der Goden wyſheid tuigt,
 Onnut, om dat een Spin daar doodlyk gif uit zuigt?

L A S T E R.

Zo uwe Dienaars, daar de ſchaamte uit ſchynt vervlogen,
 Zo

Zo zuiver, als 't gebloemt, zich toonden voor onze oogen;
 Dan zou uw Leerzaamheid, uw nut, zo 't by u is,
 Meêr treffen op 't gemoed: daar nu de erkentenis
 Van 's Hemels gunst, en de eer, kwanswys de Deugd
 beschoren,
 Niet voegt in zulk een' mond, die haar heeft afgezworen.

SCHOUWBURG.

't Kan zyn dat deze blaam een deel myns volks besmet;
 Maar 'k wyt het u, die my 't verbeteren belet;
 Wyl gy hen schuwt en doemt, schoon onbevlekt in zeden,
 Die, uit gebrek van have, op myn Tooneelen treden.
 Maar, als we een Veinzaart zien, met een bedrukt gelaat,
 Die van de Deugd niets heeft dan 't uiterlyk gewaad,
 Hem hooren klaagen van de weelde en 's volks gebreken,
 Hoe! zullen wy zo groot een boosheid op haar wreeken?
 Neen, haare lessen, schoon door Schyndeugd voortgebracht,
 Zyn lievenswaardig, en niet minder hoog geacht. (nen;
 Mishaagt de wulpsheid van eene Onbeschaamde uw zinn;
 't Is billyk dat gy 't wraakt; ik tracht dit te overwinnen.
 De Deugd sluit zelf haar school en tempelen, indien
 Zy geen ontjaarden by haar kinderen wil zien.
 Een Deugdbeminnaar let alleen op 't nut der zaaken:
 't Gedrag des Redenaars kan zyn gemoed niet raaken.
 Ik straf en ban, als gy, de werkers van het kwaad,
 En Toezicht, die myn Burgt gedurig gadeslaat,
 Toont my hen allen die aan de Ondeugd zich verflaaven.

DEUGD.

Hoe! zy? die meerder schynt uw ydelheid te staaven,
 Dan zy de boosheid weert; die in haar drift alleen (heen;
 De schors beschouwt, niet dringt door all' de zwachtels
 Waar meê zich de Ondeugd zo arglistig weet te dekken.
 Maar 't zy zo, dat gy wierd gezuivert van uw vlekken,
 Ons raakt het onderwys der volken; 't is ons recht:
 Het is van dezen Raad ons eeuwig opgelegd.

Ja, Hemelraaden, ik beroep my op uw wetten;
 Die elk bepaalen, om op myn bevel te letten:

Veroordeelt, weert zyn werk; of, zo 't u niet verdriet;
Gunt hem ten minsten dan den roem van 't Eeuwfeest niet.

S C H O U W B U R G.

Bestraf de Toezicht niet, die, door haar vlyt, ontdekte
Wat immer my tot schande, of tot verächting strekte,
Maar dat, al waar' myn werk in yder deel volmaakt,
Gy niettemin myn' dienst en myne lessen wraakt,
Toont uwe onwetenheid: verban dan alle schriften,
Die, tot der volken heil, het goed' van 't kwade schiften;
Ja, ban dan alles wat zich 't onderwys vermeet,
Wyl yder, naar uw taal, in uw bestiering treed:
Verdryf hen, die ten nurte, uit 's waerelds wentelingen;
De rampen schetsen die den sterveling bespringen;
Des Lands geschiedenis verëeuwigen; ja vloek
Hen allen die den roem der Helden slaan te boek:
Doem grooten Vondel, die zelfs de eeuwen zal verduuren,
Wyl hy de rampen zong van Aemstels eerste muuren;
Gantsch Neêrland hondert jaar, door zulk een Treurjuweel,
Deed zuchten, op dien toon, en lokte naar 't Tooneel.

Ja gy, ô Hoofdpoëet; die yders geeft betovert!
Die harten kneed als wasch, de wreevle ziel verovert;
Die, voor eene eeuw, myn Burgt het eerst hebt ingewyd!
Onsterfelyk zy uw roem, hoe zeer 't den Laster spyt!

Smoor, smoor uw dwaling! leer, ja sticht door uwe
reden;

Maar gun my 't gispen van der volken spoorloosheden,
En dat myn kunst het eind' der dwaalingen ontdek!'!

ô Grootte Apollo! dat uw gunst myn Rechter strekk'!
Gy weet, zo 't nuttig is op 's Volks gedrag te letten,
Ja hen, door rampspoed zelfs tot deugden aan te zetten,
Dat myn Tooneel dan onrechtvaardig word gehoont,
Wyl 't, in een kort begrip, 't gewoel der Waereld toont.

De Raaden staan op, en treden naar Apollo.

B E D R O G, tegen Deugd.

Gy zult gewis de zege stryken.

Ik zie den Hemelraad in uw belang...

APOLLO, *met de Raden van den berg komende, tegen Deugd.*

De blyken

Van uwe oprechtigheid, en zorg ... Maar wat gerucht? ...

VYFTIENDE TOONEEL.

TOEZICHT, *gevolgd van BYSTAND, trekt MOMUS, in 't kleed van BESTRAFFING vermomd, op het Tooneel; APOLLO, DEUGD, SCHOUWBURG, met hun Gevolg; ZES ZANGGODINNEN, op den Berg; MELPOMENE', THALIA, CALLIOPE', OEFFENING, POËZY, SCHILDERKUNST.*

N TOEZICHT, *tegen Momus.*
 een, volg, Vermeete! volg: ik zal, eer gy me ontvlucht,

Uw boosheid aan de Goden toonen.

Geduchte Apollo! zie, zie wie u poogt te hoonen;
 Zie Momus, 't Kleed van myn Bestrafing dekt hem ...
Zy vervolgt, op het zien van Schouwburg voor den Raad.

Hoe!

Gerechte Goôn! ach! waar besluit gy toe?
 Ben ik verdacht? dat gy niet poogt door my te ontdekken,
 Of zich de Schouwburg ...

Zy treed naar Laster en Bedrog.

Hoe! wat zie ik hier?

MOMUS, *lagchende.*

Twee Gekken.

TOEZICHT.

Kan 't zyn? ô Ja! schud uit, Gedrochten!

Tegen Laster.

Van Oordeel?

Tegen Bedrog.

Past u 't kleed

U dat van Gediëntigheid? vermeet
 Gy, met dien roof, 't Gevolg der Deugd zo stout ont-
 draagen,

Te komen voor de Goôn?

Zy treke hen de kleederen af.

SCHOUWBURG, *tegen Deugd.*

Zie, wie my durft belaagen.

DEUGD.

Bedrog, en Laster! Goôn!

TOEZICHT.

Hoe word uw roem benyd,
ô Schouwburg! die door my een nuttig voorbeeld zyt?

DEUGD, *tegen Laster en Bedrog.*

Gedochten! hoe heb ik uw reden kunnen hooren!

APOLLO.

Onzaalge Monsters, in 't affchuwlyk Styx geboren!

Vervloekte Werkers van der menschen ongeluk!

Dat de Afgrond u myn oog en grimmigheid ontrukk'.

Laster en Bedrog verzinken.

APOLLO *vervolgt tegen Momus.*

En gy, wat porde u dus te mommen?

MOMUS, *in 't klee van Bestrafing.*

Een voorval, dat u zal verstommen.

Ik, die 't gewoel op Pindus zag,

Bemerkte een stil geklag

By uw Gezusters en uw Zoonen.

Zy, die het Eeuwgety met luister willen kroonen;

Besloten, zo dit uur

Des Schouwburgs wensch gelukte, een pragtig vreugde-

Op Helikon te ontfeken.

Men ylt naar 't bosch; maar 'k zie hen van die hoop verftee-

't Is meest van telg en blad ontbloom! (ken.

Wat raad? Zy kiezen in dien nood

Een gruwlyk middel. 'k Zie hen snufflen in de Boeken;

Zy ziften, scheuren uit de hoeken,

Een berg Gedichten; en (ô schand!)

Men doemt die allen tot den brand!

Dit (dacht my,) moest ik hen betwiften.

Ik, die gehaat ben, keer tot listen,

Be-

Bedek my met dit kleed :

De Toezicht vond my ; 'k zag onnut myn vlyt besteed ;

APOLLO.

Wie gaf aan u dien last , om u hier in te mengen ?

MOMUS.

Wel , zoude ik dan gehengen
Dat zy die Vaerzen , daar (wie weet
Hoe jammerlyk ?) om is gezweet ,
En zo veel nagels zyn verbeeten !
Die lieve Kindren der Poëten

Dus zouden aan het vuur opöffren ?

APOLLO.

't Is niets waart .

Waar toe zo groot een hoop , die ons slegts onlust baart ?

MOMUS.

Zy kunnen noch ten dienst verstrekken.
Laat hen de Schilderkunst met somber groen bedekken ;
Thalië knipp'ze als Lauwerblaën.
Dus zyn zy nut , en kunnen aan
De Rymertjes , uw' Berg onwaardig ,
Ten eerkroon dienen. ô ! 't Zal aardig
En fierlyk staan. Dies paait gy hen , en boet de schae ;
Die 't lauwerloof thans ...

APOLLO.

Zwyg ; ontmom u ; ga.

ZESTIENDE TOONEEL:

APOLLO, TOEZICHT, BYSTAND, DEUGD,
SCHOUWBURG, *met hun Gevolg* ; ZES ZANG-
GODINNEN, *op den Berg* ; MELPOMENE',
THALIA, CALLIOPE', OEFFENING,
POëZY, SCHILDERKUNST.

W APOLLO, *tegen Deugd.*

y hebben uwe klagt voorzichtig overwogen,
ô Deugd ! uw zorg , en vlyt , blinkt heerlyk in onze oogen ;
Maar

Maar zie hoe Laster door Bedrog u heeft verblind;
 En dat men de Ondeugd zelfs by uwe Dienaars vind;
 En zouden wy die vlek u wyten? u bestraffen?
 ô Neen; de boosheid zal zyn eigen ramp verschaffen.
 't Is 't einde, en oogmerk van de werkers, 't welk ontdekt
 Of hun bedryf tot eere, of tot verachting strekt.
 Uw wit is om het volk ter deugden aan te spooren;
 Dit is uw plicht: wee hen die naar uw' raad niet hooren!
 De Schouwburg heeft met u het zelfde doel; alleen
 Verschilt hy in de wyze, en in de omstandigheên:
 Gy, zoekt door ernst, en hy al speelend' die te treffen.
 De vloek legt op die geen' die niet dit end' beseffen,
 Die in uw Tempels stof voor zyne wellust vind,
 En die het Schouwtooneel uit dartelheid bemint.
 Gy toont de nietigheid van 's Waerelds ydelheden;
 Hy, 't schaadlyk einde van onstichtelyke zeden.
 Gy toont de wet, en wil van dezen Hemelraad;
 Hy de ondeugd van het Hof en van den Burgerstaat:
 En onder 't yvren van 't verbeeteren der spraake,
 Strekt hy der Armen nut, en 't menschedom tot een baake.
 De dwaaze sterveling, die 't aardsch vermaak begeert,
 Word door die vond beschaaft, en spelende geleert.
 De tochten, die den band der reden stout ontspringen,
 Vergaan niet eer, dan met de dood der waereldlingen.
 Smeed beide kluijsters voor der driften spoorloosheên;
 Ontdekt haar dwaasheid; wilt die zuivren door uw reên,
 Blyft beide in uwen plicht; uw Yver bloeije in Liefde!
 Wy dulden de ydelheid, hoe veelmaal zy ons grieve.
 Dat beider Yver dan uit alles voordeel trekk',
 En alles aan den mensch tot nut en leering strekk'!

Tegen Schouwburg, op Deugd wyzende.

Wy stemmen uw verzoek: maar oog op haare wetten.

Tegen Toezicht.

En gy zult verder op 't gedrag des Schouwburgs letten.

SCHOUWBURG.

Dat u myn dankbaarheid getoond zy door myn kunst!

ZEVENTIENDE TOONEEL.

APOLLO, TOEZICHT, BYSTAND, DEUGD;
SCHOUWBURG, *met hun Gevolg*; ZES ZANG-
GODINNEN, *op den Berg*; MELPOMENE,
THALIA, CALLIOPE, OEFFENING,
POËZY, SCHILDERKUNST; MI-
NERVE, *daalende op een Wolk.*

Minerve daalt. APOLLO.
Betóont haar eerbied voor die gunst.

ZANG van OEFFENING, MELPOMENE,
en CALLIOPE.

Dat nu, ó Godin van 's hemels trans!
Verdubbel' uw glans!
Wil ons bestieren;
Dees dag met ons vieren;
En 't eeuwfeest versieren!
Toon, by de vreugd,
Aan statige Grysheid,
Hoe 't oog van de Wysheid
't Vermaak niet zal schuwen, als 't leid ter Deugd.

Na den Zang,

Verschynt GOEDE UITKOMST en VRIEND-
SCHAP, *die met de POËZY een ballet dansen.*

MINERVE, *na den Dans.*

Ik daal, ó Heerscher van de Zon!

Op uwen Helikon.

Ik wil met myn Olyf, als gy met uw Lauwriren;
Dees dag, en Deugd en Schouwburg fieren.

Tegen Schouwburg.

Ontfang dees eerkroon in myn gunst,

ó Kweeker van de Kunst!

Volhard op uw Tooneel de Deugd tot eer te zingen.

Tegen

Tegen Deugd.

En gy, ô Licht der Stervelingen!
 Ontfang voor uwe zorg dees krans;
 Sier 't Eeuwfeest met uw glans.

Tegen Deugd en Schouwburg.

Verdubbelt beide uw vijt, daar wy u dus verplichten,
 Om 't Volk te leeren, en te stichten.

DEUGD.

Godin! ik eerbiede uw bevel.

SCHOUWBURG.

Uw wet zal altoos zyn het richtsnoer van myn Spel.

APOLLO.

Dat zich geheel Parnas verblyde!

MINERVE, *tegen den Hemelraad.*

Gy, Raaden, voegt u aan myn zyde.

De Raaden gaan in de Wolk.

*Terwyl de Wolk naar boven ryft; en APOLLO, tusschen
 SCHOUWBURG en DEUGD, zich aan den voet
 van den Berg nederzet, word door MELPO-
 MENE', CALLIOPE', en OEFFE-
 NING, gezongen.*

Parnas verbrei' alom met vreugd
 De gunst die all' de Goôn verleenen,
 Daar zy den Schouwburg met de Deugd,
 Ondanks den Laster, weêr veréenen;
 Waar door der Kunsten heil gelukkig is verscheenen,
 Tot nut der ouderlooze Jeugd.
Na den Zang, word door VIER WEESKINDEREN gedanst.

Vervolg van den Zang.

Dat heil verstrekt voor ons ten stut,
 Zo lang de Toezichts oog zal waaken;
 Zo lang Apol de Kunst beschut,
 En wy door nütten Yver blaaken.
 Dus kan het hoog Tooneel en stichten en vermaaken;
 En strekt den ouden Stok ten nut.

*Na den Zang, word door een Oud Man en eene Oude
Vrouw gedanst.*

Na den Dans, ryft de Wolk uit het gezicht.

ZANG van MELPOMENE', OEFFENING,
CALLIOPE', en EER.

Goden, schoon gy op uw luchtige wolken
Hemelwaards ryft, volmaakt ons geluk;
Onttrekt nooit uw gunft aan dwaalende volken!
Weert door uw' invloed den ramp en druk!

CHOR van alle de ZANGGODINNEN,
onder 't geluid van Speel-instrumenten.

Hemelfch vermoogen!

Sluit nooit uw oogen;

Opdat men eeuwig de vrucht daar van pluk!'!

*Na den Zang, leid VRIENDSCHAP de WEES-
KINDEREN van de eene, BELANG de
OUDE LIEDEN van de andere zyde,
ten Dans.*

*Na den Dans, komen Apollo, Deugd, en Schouwburg,
van den Berg.*

APOLLO, tegen de Zanggodinnen die op den Berg zyn.

Gezusters ftreelt het oor der Deugd;

Daalt van den Helikon; vermengt u in de vreugd;

Bevlytigt u een dag te fieren

Dien nimmer ftervling zag, en licht nooit weêr zal vieren!

*De Zanggodinnen komen van den Berg, terwyl de
EEUW, in een Wolk, op den top van den
zelve nederdaalt.*

SCHOUWBURG, tegen Melpomene'.

Ik zie myne Eeuw verfchenen. Kunstvriendin!

Wy', wy' zyn Feefsttag in.

MELPOMENE' zingt.

Juicht! juicht nu, verëenigde Harten!
 Juicht om 't geluk dat gy thans behaalt,
 Daar gy den tyd, en den nyd kunt tarten,
 En Febus glans uwe vreugde bestraalt.
 Zo lang zyn koestrend oog zal waaken,
 Zal 't Dichterdrom
 De vrucht van zyn beittiering smaaken;
 En blyde alöm,
 Door zyn deugdpryzende Dichten,
 Ons Schouwtooneel stichten;
 En 't Eeuwgety
 Voor altoos doen lichten
 In het gebied van 't kunstvoedend Y.

*CHOR van alle de Zanggodinnen en Reijen, onder
 't geluid van alle de Speel-instrumenten.*

Zo lang zyn koestrend oog zal waaken; enz:

Na het Choor.

APOLLO, tegen Poëzy en Schilderkunst.

Myn Dochters, wilt uw vreugd voltrekken.

Tegen Schouwburg.

Keer naar uw Burgt, om 't volk het nut der kunst te ont-
 En prent in hun geheugenis, (dekken;
 Hoe 't aardfch gewoel een Schouwspel is.

*Apollo, Denge, Schouwburg, vertrekken; terwyl door
 Vriendschap, Poëzy, Schilderkunst, Thalia, Belang
 en Vermaak een Balet gedanst word.*

*Omtrent het einde van den Dans vliegt de Faam
 over Parnas, en verbreed het Eeuwfeest.*

E I N D E.